

Stanovisko Výboru regiónov – Zelená kniha – Európska stratégia pre riešenie problematiky plastového odpadu v životnom prostredí

(2013/C 356/06)

VÝBOR REGIÓNOV

- vyzýva Európsku komisiu, aby schválila zákaz ukladania plastového a vysoko horľavého odpadu na skládky do roku 2020, a aby zaviedla konkrétne a ambiciózne ciele v oblasti prevencie, prípravy na opakované použitie a recykláciu plastového odpadu, ktoré by sa mali zosúladiť vo všetkých relevantných smerniciach a mali by odrážať environmentálne hodnoty materiálov. S členskými štátmi by sa mohli zväziť a dohodnúť priebežné ciele a prechodné obdobia;
- žiada Európsku komisiu, aby zväzila financovanie budúcej infraštruktúry, ktorá bude efektívne recyklovať plasty, a aby prestala financovať skládkovanie a spaľovanie. Prostriedky zo zdrojov EÚ by sa mali vynakladať na zariadenia určené na energetické zhodnocovanie odpadu, ktoré sú súčasťou koherentnej stratégie v oblasti nakladania s odpadom, ktorá zahŕňa dostatočné kapacity v počiatočných fázach v hierarchii odpadu;
- vyzýva na úplné uplatňovanie zásady „znečisťovateľ platí“ a žiada Európsku komisiu, aby preskúmala, ako v EÚ lepšie uplatniť rozšírenú zodpovednosť výrobcu. Systémy zálohovania a spätného odberu sú nasledovniahodnou cestou na úrovni EÚ v prípade niektorých plastových výrobkov a výrobkov obsahujúcich plast. Pri veľkom objeme odpadu by sa mal podporovať typ platby podľa množstva, pričom metódy zberu by určili miestne a regionálne orgány. Okrem stimulov na opakované použitie by sa mal zväziť zákaz bezplatného poskytovania plastových nákupných tašiek;
- domnieva sa, že pri dizajne je dôležité využiť obmedzený počet ucelených plastov, ktoré nie sú skombinované s inými materiálmi a tiež jasne uviesť druh plastov na obaloch a výrobkoch s cieľom uľahčiť ich opakované použitie a recykláciu. Zasadzuje sa za povinný minimálny recyklovaný obsah v rámci budúceho dizajnu;
- vyzýva na medzinárodnú dohodu o zákaze používania rozložiteľných plastových mikroguličiek kozmetických prípravkoch a iných produktoch na osobné použitie, aby sa zabránilo prenikaniu tohto relatívne nového zdroja znečisťovania do potravinového reťazca. Nazdáva sa, že existuje jasný dôvod na požadovanie zákazu plastov rozložiteľných pomocou oxidačných činidiel, až pokiaľ ďalšie výskumy nepreukážu, že tieto produkty sú prínosom.

Spravodajkyňa	Linda GILLHAM, členka oblastnej rady Runneymede (UK/EA)
Referenčný dokument	Zelená kniha – Európska stratégia pre riešenie problematiky plastového odpadu v životnom prostredí COM(2013) 123 final

I. POLITICKÉ ODPORÚČANIA

VÝBOR REGIÓNOV

1. víta zelenú knihu o plastovom odpade v životnom prostredí. Optimálne nakladanie s odpadom je jedným z najväčších problémov, ktorým v súčasnosti čelia miestne a regionálne orgány, a to pokiaľ ide o znižovanie environmentálneho vplyvu zvýšenej produkcie odpadu vytváraním a financovaním infraštruktúr na spracovanie a uskladnenie odpadu, ako aj zachovávanie prírodných zdrojov.

2. Poukazuje však na to, že hlavnou prioritou musí byť predchádzanie vzniku odpadu. Okrem optimalizácie nakladania s odpadom sú najväčšou výzvou rozsiahle a ambiciózne stratégie na predchádzanie vzniku odpadu.

3. V tejto súvislosti žiada o plnú implementáciu zásady „znečisťovateľ platí“, keďže ide o jednu z najúčinnějších metód predchádzania vzniku odpadu, ktorá by mohla pomôcť miestnym a regionálnym orgánom pri plnení ich cieľov týkajúcich sa odpadu, a tiež obmedziť finančnú a organizačnú záťaž, ktorú musia znášať.

4. Uznáva, že zapojenie domácností je kľúčové pre ciele v oblasti prevencie, zberu a recyklácie. Miestne a regionálne orgány sú schopné poskytovať občanom informácie a zariadenia na prispôbenie ich prístupu k spotrebným zvykom, ako aj na zväčšenie rozsahu a zvýšenie kvality zbieraných materiálov. To závisí od odhodlania akceptovať koncepciu plastového odpadu ako potenciálne cenného zdroja.

5. Upozorňuje na to, že plastový odpad nevzniká iba v domácnostiach, ale že oveľa väčšiu pozornosť treba venovať najmä priemyslu (napr. výrobe vozidiel), stavebnému priemyslu, ako aj ďalším výrobným odvetviam, keďže tieto odvetvia majú veľmi vysokú spotrebu plastov.

6. Uznáva, že medzi členskými štátmi existujú rozdiely, pokiaľ ide o nakladanie s odpadom. Z mnohých dôvodov, vrátane odporu zo strany verejnosti, sa vo viacerých členských

štátoch investície do zariadení pre nakladanie s odpadom rozbiehajú pomaly vzhľadom na dlhé lehoty zavádzania infraštruktúry.

7. Vyjadruje poľutovanie nad chýbajúcim alebo pomalým strategickým plánovaním v rámci celého reťazca nakladania s odpadom, a to pokiaľ ide o opatrenia na predchádzanie tvorbe odpadu a prípravu na opakované použitie a recykláciu, zberné systémy, zariadenia na spracovanie odpadu a trhové iniciatívy zamerané na expanziu a rozvoj. Bezpečné trhy sa budú rozvíjať len s dostatočným objemom recyklovateľného plastového materiálu.

8. Žiada Európsku komisiu, aby zaručila, že súčasné environmentálne právne predpisy EÚ budú vo všetkých 28 členských štátoch v plnej miere implementované a uplatňované. Nazdáva sa, že v súčasnosti pretrvávajú nedostatok zdrojov na presadzovanie a kontrolu.

9. Víta zámer preskúmať v roku 2014 smernicu o skládkach odpadov. Nazdáva sa, že revízia by sa mala zamerať aj na zavedenie zákazu ukladania plastového a vysoko horľavého odpadu na skládky do roku 2020. VR uznáva, že odvetvie nakladania s odpadom a miestne a regionálne orgány potrebujú čas, investície a istotu na to, aby nasmerovali zdroje do vhodnej infraštruktúry na zber, triedenie, recykláciu a účinné koncové spracovanie. Zatiaľ čo členské štáty, ktoré zaostávajú, môžu potrebovať prechodné obdobie na vydanie zákazu, všetok plastový odpad treba spracovať ako zdroj, tak ako sa stanovuje v Pláne pre Európu efektívne využívajúcu zdroje, aby sa dosiahli ciele na rok 2020.

10. Uznáva, že pokiaľ sedem členských štátov už skládkuje menej než 10 % odpadu, 11 členských štátov skládkuje vyše 60 %. Pri nakladaní s odpadom treba uznať osobitnú hodnotu plastov prostredníctvom lepších a účinnejších systémov zberu s cieľom zredukovať kontamináciu.

11. Vyzýva Európsku komisiu, aby vo svojich budúcich preskúmaniach prijala integrovaný prístup ku všetkým plastom vrátane elektrického odpadu, vozidiel po skončení životnosti a obalov. Ciele stanovené v rámcovej smernici o odpadoch sú príliš nízke a nevenujú sa osobitne plastovému odpadu.

12. Zdôrazňuje, že nové ciele pre plastový odpad by sa mali zaoberať otázkou tonáže, ktorá nie je vhodným nástrojom na meranie, predovšetkým pre veľmi ľahký plastový film. Ciele by mali odrážať environmentálne hodnoty materiálov s cieľom zvýšiť hodnotu plastu, ktorá sa zvyčajne prehliada v prospech ťažších recyklovateľných materiálov.

13. Poukazuje na to, že všetky členské štáty poňali koncepciu energie získanej z odpadov ako legitímnu alternatívu skládkovania reziduálneho odpadu po opätovnom použití a recyklácii. V tejto súvislosti opakuje, že, prostriedky zo zdrojov EÚ by sa mali vynakladať na zariadenia určené na energetické zhodnocovanie odpadu, ktoré sú súčasťou koherentnej stratégie v oblasti nakladania s odpadom, ktoré vopred zabezpečí triedenie, čistenie a recykláciu zozbieraného odpadu. Navyše sa domnieva, že keďže z plastov sa získava palivo s vysokou výhrevnosťou, je dôležité, aby sa pre plasty stanovili ciele recyklovania podľa materiálov na základe výrobných kapacít, a to s cieľom zabrániť tomu, aby dopyt po palivách spôsobil spaľovanie cenných zdrojov.

14. Nazdáva sa, že súčasné ciele by sa mali lepšie presadzovať. Podporuje tiež okrem cieľov neukladania odpadu na skládkach zavedenie záväzných konkrétnych a ambiciózných, ale dosiahnuteľných cieľov v oblasti prevencie, prípravy na opakované použitie a recykláciu plastového odpadu, pretože sa dajú presnejšie odmerať, ktoré by sa mali zosúladiť vo všetkých relevantných smerniciach. S členskými štátmi a miestnymi a regionálnymi orgánmi, ktoré nedosiahli uspokojivý pokrok, pokiaľ ide o ciele týkajúce sa odpadu, by sa mohli zväziť a dohodnúť priebežné ciele a prechodné obdobia.

15. Žiada, aby tieto ciele boli v súlade so zásadou proporcionality, blízkosti a obozretnosti.

16. Nazdáva sa, že tieto opatrenia vynesú plastový odpad vyššie v hierarchii odpadov a súhlasí s požiadavkou Európskeho parlamentu zaviesť do roku 2020 zákaz skládkovania všetkých recyklovateľných materiálov a biologického odpadu. Upozorňuje však na riziko zvyšovania vývozu plastového odpadu mimo Európu, ak sa v EÚ nebude ďalej rozvíjať recyklácia plastov.

17. Žiada, aby sa viac propagovala recyklácia plastov vo všetkých fázach s cieľom podporiť obehové hospodárstvo. Pri počiatočnom plánovaní by sa mala zohľadniť nielen recyklácia po ukončení životnosti, ale aj racionalizácia polymérov použitých pri výrobe, ako aj používanie malého množstva ucelených plastov, ktoré nie sú skombinované s inými materiálmi s cieľom uľahčiť triedenie odpadu na recykláciu.

18. Nabáda Európsku komisiu, aby väčšími stimulmi pre prevenciu, prípravu na opakované použitie, recykláciu a zvyšovanie objemu recyklovaného plastu v nových tovaroch podporila ekologické verejné obstarávanie.

19. Žiada Európsku komisiu, aby zväzila financovanie budúcej infraštruktúry, ktorá bude efektívne recyklovať plasty a prestala financovať skládkovanie a spaľovanie, čím zároveň podporí trh recyklácie plastov a tvorbu pracovných miest.

20. Uznáva, že recyklácia materiálu umožňuje EÚ dosiahnuť väčšiu sebestačnosť, pokiaľ ide o suroviny, a že rekuperácia energie by mala zostať vedľajšou alternatívou, a to v súlade s hierarchiou odpadu a s cieľom naplno využiť potenciál presmerovaného odpadu a nevyvolať masívny posun smerom k získavaniu energie z odpadu, ako to odporúča zelená kniha.

21. Je presvedčený, že systémy zberu odpadu u koncového zákazníka by mali byť povinné, ale mali by byť navrhnuté tak, aby podporovali triedenie odpadu a maximalizovali zhodnocovanie vysokokvalitných recyklovateľných materiálov. Ide o otázku subsidiarity a hoci zmiešaná suchá recyklácia sa v niektorých členských štátoch javí ako veľmi účinná, treba uznať, že metódy zberu sa líšia v mestských a vidieckych oblastiach ako aj v jednotlivých štátoch. Hoci nie je praktické zaviesť jednotné postupy pre všetkých, existujú dôvody pre dobrovoľnú racionalizáciu a štandardizáciu metód zberu.

22. Opakuje svoj názor, že regionálne orgány by mohli spolupracovať v oblasti cezhraničného nakladania s odpadom a zariadení na spracovanie odpadu pre podobné typy budov, napr. výškové obytné budovy, s cieľom zabezpečiť efektívne riadenie toku odpadov a optimálne využitie infraštruktúry a zdrojov, ktoré má tento sektor k dispozícii.

23. Nazdáva sa, že treba podporiť vysokokvalitnú recykláciu prostredníctvom aktívnej stimulácie trhu s recyklovanými plastmi, a že treba tiež podporiť materiály šetrné k životnému prostrediu s cieľom znížiť výskyt plastového odpadu v prírode.

24. Lútuje, že súčasné vykazovanie cieľov v oblasti zhodnocovania podľa rámcovej smernice o odpadoch je založené na zbere, a nie na skutočnej recyklácii alebo rekuperácii energie. Je naliehavo potrebné objasniť definície a nájsť jednotnú metódu výpočtu výsledkov recyklácie.

25. Oceňuje, že Európska komisia už zaviedla podporný program pre 10 členských štátov, ktoré dosahujú nižšie výsledky v oblasti politiky odpadov. Lutuje, že 18 členských štátov stále zďaleka nespĺňa rámcovú smernicu o odpadoch.

26. Zdôrazňuje, že je potrebný celý rad opatrení, pretože žiaden ojedinelý politický nástroj nepresmeruje odpad od skládovania k recyklácii. Recyklácia však nie je vždy schodnou stratégiou, keď je recyklácia plastov technicky náročná a nie vždy ekonomicky odôvodnená, a to aj z najlepších environmentálnych dôvodov.

27. Nazdáva sa, že EÚ má dobré predpoklady na to, aby zaujala globálnu vedúcu pozíciu, pokiaľ ide o odstránenie plastov zo skládok, a mala by sa podeliť o osvedčené postupy v oblasti nakladania s odpadom na miestnej, regionálnej, národnej a medzinárodnej úrovni. EÚ by mala podporovať udržateľné iniciatívy a zabezpečiť, aby subjekty vykonávajúce recykláciu dodávali odpad len do recyklačných zariadení s rovnakými požiadavkami na nakladanie s odpadom, aké spĺňajú zariadenia v EÚ. Makléri nevykonávajú recykláciu a VR žiada o dôslednejšie monitorovanie uplatňovania nariadení o preprave odpadu v európskych prístavoch.

28. V tejto súvislosti zdôrazňuje svoju podporu vytvoreniu európskej informačnej platformy, ktorá by miestnym a regionálnym orgánom umožnila vymieňať si informácie o predchádzaní vzniku odpadu a nakladaní s ním v rámci EÚ aj mimo nej.

29. Uznáva, že plasty sa vyvážajú do celého sveta, preto budú osvedčené postupy v prípravnej fáze opätovného využitia, opravy a plánovania recyklovateľnosti účinné aj mimo hraníc EÚ a pomôžu zabrániť tomu, aby sa plastové predmety stali v budúcnosti morským odpadom.

30. Poukazuje na to, že mnohé spotrebné tovary, najmä elektrické a elektronické zariadenia, sa vyrábajú mimo EÚ a vzhľadom na vysoké náklady na pracovnú silu v EÚ sa tam znovu vyvážajú na demontáž, recykláciu alebo likvidáciu. V súlade so zásadou blízkosti VR odporúča rozvoj infraštruktúry na recykláciu a opätovné využitie v rámci EÚ, aby členské štáty efektívne využívali existujúcu infraštruktúru pre nakladanie s odpadom v EÚ a predišli zbytočnému zdvojovaniu investícií. Plastový odpad by sa teda mohol spracovať v susedných krajinách a nebolo by potrebné budovať početné zariadenia na recykláciu v každom členskom štáte a mohla by sa napláňovať

špecifická infraštruktúra na špecializované spracovanie určitých druhov odpadov pre celú EÚ, aby sa predišlo zdvojovaniu. VR uznáva, že by sa mali zaviesť a vykonávať adekvátne cezhraničné kontroly pohybu odpadu.

31. Nazdáva sa, že dobrovoľné opatrenia môžu síce doplniť právne predpisy, no bude potrebná určitá regulácia, aby sa zaručil účinný, efektívny, bezpečný a udržateľný rámec pre odpad. VR sa však nazdáva, že skôr ako sa Európska komisia prikloní k zdaneniu a zákazom, mala by zvážiť zavedenie opatrení, ktorými bude informovať spotrebiteľov a domácnosti a vplývať na zmenu ich správania.

32. Žiada Európsku komisiu, aby preskúmala, ako v EÚ lepšie uplatniť rozšírenú zodpovednosť výrobcu a dovozcu, a to hlavne pokiaľ ide o plastový odpad, nakladanie s ktorým majú často na starosti miestne a regionálne orgány. Lepšie uplatnenie tejto zodpovednosti by malo umožniť umiestňovať na trh výrobky, z ktorých vzniká menej plastového odpadu, ktorý by sa ľahšie recykloval. Zálohovanie a povinný spätný odber výrobkov na konci ich životnosti sú možnosti, ktoré by sa mohli využiť na úrovni Európskej únie v prípade niektorých plastových výrobkov a výrobkov obsahujúcich plasty s cieľom zbaviť miestne a regionálne orgány veľkej záťaže. Domnieva sa, že je tiež vhodné propagovať systémy spätného odberu u maloobchodníkov, v školách a na pracoviskách, kde možno zhromaždiť množstvo cenných separovaných zdrojov, aby bola recyklácia efektívnejšia. Príkladom sú mobilné telefóny a náplne do tlačiarní.

33. Výbor sa nazdáva, že pri veľkom objeme odpadu by sa mal podporovať typ platby podľa množstva, pričom metódy zberu by určili miestne a regionálne orgány. Treba tiež podporovať úsilie zvyšovať povedomie verejnosti a väčšiu kontrolu tokov odpadu, aby sa zabránilo tomu, že (plastový) odpad sa bude čoraz viac spaľovať alebo ukladať mimo technicky na to vybavených zariadení na divokých skládkach.

34. Poukazuje na to, že existuje priestor pre rozvoj systémov zálohovania a spätného odberu, a to na základe jednotlivých prípadov. Zber fliaš a obalov na nápoje sa v niektorých členských štátoch ukázal ako úspešný a poskytuje kvalitný materiál na recykláciu. Mohlo by ísť o cennú alternatívu vo vidieckych oblastiach, v ktorých nemožno uskutočniť separovaný zber. Miestne a regionálne orgány by mohli pri veľkých verejných podujatiach prostredníctvom plánov environmentálnej udržateľnosti ďalej propagovať zber plastov ako PET (polyetyléntereftalát), pokiaľ nejde o alternatívu PET fliaš šetrnú k životnému prostrediu.

Ekodizajn

35. Domnieva sa, že dizajn výrobkov je kľúčový pre minimalizovanie odpadu. Verí, že hoci sa súčasné smernice týkajúce sa ekodizajnu zameriavajú na spotrebu vody a energie, revízia by mohla túto oblasť rozšíriť tak, aby sa vzťahovala aj na iné plastové výrobky a obsahovala aj požiadavky na prípravu na opakované použitie, boj proti zastarávaniu, opraviteľnosť a recyklovanie s informovaním spotrebiteľa o trvácnosti výrobku (napr. pridať k produktu jeho sprievodný „pas“). Dizajn je dôležitý pre spotrebiteľov, ale tiež orgány pôsobiace v oblasti odpadu, ktoré sú zodpovedné za riadenie konca životnosti produktov. Dobrý dizajn a súvisiace balenie a rozoberanie budú koncipované s ohľadom na recyklovateľnosť a zlepsia ju;

36. Upozorňuje na tendenciu znižovania hmotnosti a zavádzanie vrecúšok pri navrhovaní obalov spotrebného tovaru (prechod od sklenených a kovových obalov na plastové), čo znižuje náklady na dopravu a tým aj emisie CO₂. Uznáva však, že hoci takéto výsledky sú prínosné pre všetkých, táto tendencia môže byť veľmi výhodná pre výrobcov na úkor zvýšených nákladov miestnych a regionálnych orgánov na zber a spracovanie odpadu.

37. V tejto súvislosti považuje za potrebné zredukovať druhy plastov (zloženie plastov), aby sa tak umožnilo taviť roztriedené kompatibilné plasty. Vyžaduje si to tiež jasné uvádzanie druhu plastov na obaloch a výrobkoch s cieľom uľahčiť triedenie. Plasty by okrem toho nemali obsahovať perzistentné organické látky (POP) alebo chemikálie, ktoré zakazujú nariadenie REACH.

38. Domnieva sa, že je riadenie dizajnu výrobkov pre celý životný cyklus, vrátane spracovania na jeho konci pomôže užívateľom pochopiť skutočnú hodnotu výrobku a zabrániť zbytočnému plytvaniu cenných zdrojov.

39. Zasadzuje sa za povinný minimálny recyklovaný obsah v rámci budúcich prehodnotení dizajnu, pričom chápe, že niektoré potravinárske a osobné zdravotné využitia si vyžadujú špecifické normy týkajúce sa materiálu.

40. Požaduje postupný zákaz používania nebezpečných látok v plastoch, a to v nových ako aj recyklovaných výrobkoch s cieľom znížiť riziká spojené s ich používaním a zvýšiť možnosti ich recyklácie. Výbor podporuje návrh plánu postupu pre Európu účinne využívajúcu zdroje, aby boli do roku 2020 všetky látky vzbudzujúce veľmi veľké obavy zaradené do zoznamu látok REACH, čo by umožnilo zamerať sa na príslušné prísady v plastoch. V tejto súvislosti žiada, aby sa osobitná pozornosť venovala mikroplastom a nanočasticiam, ktoré spôsobujú nové problémy o ktorých sa v nariadení REACH nehovorí;

41. Požaduje, aby sa osobitná pozornosť venovala ekodizajnu trojrozmerných tlačiarňí, ktorých vývoj by mohol mať významný vplyv na množstvo a kvalitu produkcie plastového odpadu;

Plasty na jednorazové použitie

42. Verí, že je potrebné kombinovať opatrenia, aby sa mohol riešiť problém plastových výrobkov na jednorazové použitie s krátkou životnosťou, vrátane ustanovení na zníženie ich používania a podporu výrobkov na opakované používanie. Nezodpovedne vyhadzované nákupné tašky a prázdne fľaše z plastu dokonalo vystihujú našu rozhadzovačnú spoločnosť a škodia nášmu životnému prostrediu. Okrem stimulov na opakované použitie aj zákaz bezplatného poskytovania plastových nákupných tašiek vykazuje v mnohých regiónoch pozitívne výsledky, a mal by sa preto zväziť.

43. Domnieva sa, že dobrovoľné iniciatívy na národnej úrovni, vrátane zodpovednosti maloobchodníkov za spätný odber výrobku by pomohli preniest náklady na spracovanie niektorého odpadu z orgánov venujúcich sa odpadom a životnému prostrediu v celom hodnotovom reťazci. Tieto opatrenia si vyžadujú zahrnúť program vzdelávania spotrebiteľov.

44. Domnieva sa, že „spätný odber“ by sa mal podporiť a rozšíriť na ďalšie často navštevované miesta (pracoviská a školy majú často malé ekvivalentné systémy, ktoré im pomáhajú zbierať dostatočné množstvo na recyklovanie).

Biologicky rozložiteľné plasty

45. Vyjadruje obavy, že spotrebiteľia môžu byť zavádzaní pojmom „biologicky rozložiteľný“, pričom tieto plasty sa často biologicky rozložia len v priemyselných kompostovacích zariadeniach pri vysokej teplote.

46. Zdôrazňuje, že je dôležité rozlišovať medzi rozkladom, biologickým rozkladom a kompostovaním. Tieto pojmy sa často používajú nesprávne a zamieňajú sa. Plast môže byť rozložiteľným, ale nie biologicky rozložiteľným alebo môže byť vhodný len na kompostovanie.

47. Verí, že harmonizácia a zjednodušovanie sú základným faktorom v označovaní pre spotrebiteľov. Vyjadruje však obavy, že niektoré informácie sú nejasné alebo zavádzajúce a zrejme bude potrebné ich odstrániť. Informácie o vhodných recyklačných postupoch a recyklovanom obsahu by mali byť ľahko zrozumiteľné.

48. Vyjadruje tiež obavy, že pojem „bioplasty“ môže evokovať ekologický kredit, aj keď biomasa použitá pri výrobe nie je udržateľná alebo by mohla konkurovať využitiu pôdy na potravinárske účely. Vyslovuje sa za presadzovanie a podporu výskumu a vývoja bioplastov. Pritom by sa mala venovať osobitná pozornosť ekologicky únosnému dizajnu, čo sa týka medzi inými surovín (podľa možnosti z odpadu), prídavných látok (environmentálne a zdravotne neškodné), opraviteľnosti (dobré opravitelné), využiteľnosti, rozložiteľnosti a pod.

49. Vyzýva preto na dôsledné uplatňovanie existujúcich európskych normalizačných štandardov platných pre kompostovateľnosť (pre priemysel aj domácnosti), biologickú rozložiteľnosť a rozložiteľnosť, ako sú EN 13432, EN 14995, ale tiež na overenie ich platnosti v príslušnom prostredí, vrátane pôdy, morskej vody, čerstvej vody, čističiek odpadových vôd a anaeróbnej digestie, s cieľom dosiahnuť celoeurópsky systém označovania, ktorý tieto tvrdenia veľmi jasne rozlíši.

50. Vyzýva na medzinárodnú dohodu o zákaze používania rozložiteľných plastových mikroguličiek v čističích prípravkoch na tvár, zubných pastách a iných osobných produktoch, aby sa zabránilo prenikaniu tohto relatívne nového zdroja znečisťovania do potravinového reťazca.

51. Vyjadruje obavy, že plasty označené ako „rozložiteľné pomocou oxidačných činidiel“ sú len roztriešiteľné pomocou týchto činidiel, ale nie sú biologicky rozložiteľné a pri rozklade existuje možnosť, že v životnom prostredí ostanú plastové mikročastice. Plasty roztriešiteľné pomocou oxidačných činidiel sa pri uvedení do recyklačných postupov považovali za materiály, ktoré kontaminujú a znižujú kvalitu recyklovaného materiálu. Opäť existuje zjavný dôvod na požadovanie zákazu plastov rozložiteľných pomocou oxidačných činidiel, až pokiaľ ďalšie výskumy nepreukážu, že tieto produkty sú prínosom.

Morský odpad

52. Súhlasí s tvrdením zelenej knihy, že „väčšinu odpadu nachádzajúceho sa v našich moriach a oceánoch tvoria plasty“, čo predstavuje závažný celosvetový problém. Domnieva sa, že zníženie objemu plastov, ktoré sa dostávajú do morského prostredia, musí byť prioritou pre všetky zainteresované strany v životnom cykle plastov.

53. Uznáva, že sú potrebné ďalšie štúdie na preskúmanie zdrojov, dopravy a výskytu odpadu z makro- a mikroplastov v životnom prostredí. Je tiež potrebné porozumieť tomu, aké dôsledky majú tieto mikroskopické častice na morský život.

54. Vyzýva na zintenzívnenie monitorovania a zberu údajov s cieľom zhodnotiť úspech alebo zlyhanie osobitných opatrení a pomôcť vypracovať možné riešenia. Nazdáva sa, že osobitné ciele na zníženie množstva morského odpadu možno stanoviť len vtedy, ak budú k dispozícii presné údaje o jeho terajšom objeme.

55. Zasadzuje sa za dvojsmernú stratégiu:

- (a) pozemnú/pobrežnú stratégiu s cieľom zabrániť prenikaniu plastového odpadu do vodného prostredia,
- (b) námornú stratégiu s cieľom zabezpečiť zodpovedný prístup pri nakladaní s odpadom pri oceánskej a morskej činnosti.

Pozemná/pobrežná stratégia sa opiera o vyššie uvedené opatrenia, zatiaľ čo námorná stratégia spočíva v lepšom vykonávaní MARPOL (Medzinárodný dohovor o zabránení znečisťovaniu z lodí) a iných dohovoroch.

56. Odporúča väčšiu koordináciu politík a vykonávanie medzi EÚ a Medzinárodnou námornou organizáciou (agentúra OSN zodpovedná za bezpečnosť lodnej dopravy a prevenciu znečisťovania morí loďami).

57. Uznáva, že rámcová smernica EÚ o morskej stratégii stanovila ciele pre morský odpad a všetky nové ciele by mali byť v súlade s existujúcimi cieľmi v oblasti odpadu. Možno uvažovať o konkrétnych cieľoch pre plasty, ale akýkoľvek cieľ by mal byť INTELIGENTNÝ, nielen vyzývať na zníženie. Platná legislatíva týkajúca sa odpadov a zdrojov podľa MARPOL sa v súčasnosti musí lepšie vykonávať.

58. Uznáva úlohu miestnych a regionálnych orgánov a ich partnerov pri zvyšovaní informovanosti. Vedomosti o rozširovaní plastového odpadu v prostredí riek a morí sú nevyhnutným predpokladom na nápravu a znižovanie závažnosti problému. Môže to zahŕňať podporu vzdelávacích programov na školách, podporu zodpovedného správania v cestovnom ruchu a iniciatívy zo strany odvetvia plastov. Zavedenie „európskych týždňov upratovania“ alebo podobných iniciatív s vhodnou publicitou by väčšmi poukázalo na problém.

59. Podporuje spoluprácu medzi miestnymi a regionálnymi orgánmi a ich partnermi, aby sa lepšie zamerali na „upratovacie“ iniciatívy. Hoci dni upratovania pobrežia, plážové smetné koše a zber na plážach predstavujú len malé percento vyzbieraného odpadu, pomáhajú šíriť osvetu v miestnych komunitách. Mali by sa podporiť kampane rybárskeho priemyslu zamerané na výlov odpadkov počas nerybolovných dní a likvidovanie odpadu v najbližšom prístave, namiesto domovského prístavu. VR v tejto súvislosti podporuje plány Európskej komisie začať v roku 2014 s Európskym dňom upratovania a navrhuje preskúmať možnosti spolupráce na tejto iniciatíve.

60. Nazdáva sa, že samotné miestne a regionálne orgány nedokážu znášať náklady na morský odpad a vyzýva na väčšiu spoluprácu v rámci členských štátov na všetkých úrovniach riadenia a zodpovedných inštitúcií, vodohospodárskych orgánov, prístavných orgánov a priemyslu nakladania s odpadom s cieľom nájsť efektívne spôsoby ako zabrániť prenikaniu plastového odpadu do morského prostredia.

61. Vyzýva na zlepšenie vedomostnej základne prostredníctvom programov, ktoré podporuje EÚ, ako sú LIFE+ alebo programy EFRR, s cieľom preskúmať vplyv plastového odpadu na pôdne a morské prostredie.

Záverečná poznámka

62. Vyzýva, aby všetky subjekty pôsobiace v rámci odvetvia nakladania s odpadom spolupracovali s cieľom obmedziť výskyt a vplyv plastov v životnom prostredí a na využívanie surovín a uznať potenciál plastov ako cenného zdroja. Ide o výzvu, pretože plasty sú lacné a mnohotvárne s rastúcimi možnosťami využitia, pretrvávajúcim problémom je však ich trvanlivosť. Zatiaľ čo rastúce množstvo plastového odpadu vo svetových moriach je varovným signálom, uznáva sa, že väčšina nekontrolovaného odpadu má pôvod na pevnine. Plastový odpad nie je akceptovateľný v žiadnom životnom prostredí!

V Bruseli 8. októbra 2013

Predseda
Výboru regiónov
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO